

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан педагогічного факультету

Олефіренко Т.О.

«31» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

освітньої програми Дошкільна освіта

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальності 012 Дошкільна освіта

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Шифр за навчальним планом ПП2.08

Київ 2023

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку», затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «24» листопада 2022 року, протокол №5.

Розробник програми: Агіляр-Туклер В.В., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти.

Затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти «28» серпня 2023 р., протокол №1.

Завідувач кафедри

Цветкова Г.Г.

1. Пояснювальна записка

Програма навчальної дисципліни **«Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку»** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього рівня бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 012 «Дошкільна освіта».

Предметом навчальної дисципліни є суть мети та завдань, які мають бути вирішені у процесі фізичного виховання; принципи, методи та засоби фізичного виховання дітей дошкільного віку; зміст та методика навчання дітей руховим умінням та навичкам, розвитку фізичних якостей; оптимальні форми побудови процесу фізичного виховання; моніторинг якості реалізації завдань фізичного виховання.

Міждисциплінарні зв'язки: «Культура здоров'я особистості», «Психологія дитяча», «Психологія», «Педагогіка дошкільна», «Педагогіка», «Вступ до спеціальності».

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни **«Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку»** є засвоєння студентами основ професійної діяльності педагога в галузі фізичного виховання дошкільників, оволодіння майбутніми педагогами системою знань в галузі теорії та методики фізичного виховання, практичними вміннями та навичками з організації і проведення активних форм роботи з фізичної культури. Фізкультурно-оздоровча робота в закладах дошкільної освіти повинна бути націлена на пошук резервів повноцінного фізичного розвитку дітей. Освітній зміст та виховна спрямованість курсу мають на меті не лише забезпечити кваліфікаційну компетентність майбутніх фахівців у збереженні та зміцненні здоров'я дошкільнят, але й сприяти світоглядному переосмисленню пріоритетності даного напрямку.

Основними завданнями вивчення дисципліни **«Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку»** є:

- оволодіння майбутніми педагогами основними поняттями, завданнями та змістом навчальної дисципліни;
- формування стійкого інтересу до навчальної дисципліни, усвідомлення пріоритетності здійснення фізичного виховання дітей;
- формування у студентів практичних умінь і навичок виконання фізичних вправ та проведення всіх організаційних форм роботи з фізичного виховання;
- забезпечення оптимальних умов навчання, діяльності і відпочинку дітей дошкільного віку.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні результати навчання	Компетентності
1.	<p>ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.</p>	<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>

2.	<p>ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.</p>	<p>КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).</p>
3.	<p>ПР-14. Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.</p>	<p>КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.</p>
4.	<p>ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.</p>	<p>КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного</p>

		відпочинку та ведення здорового способу життя.
5.	ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.
6.	ПР-22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.	КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

II. Орієнтовний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 годин.

№п/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Всього	Аудиторні	Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні	СРС	Всього	Аудиторні	Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні	СРС
1.	Загальні основи теорії і методики фізичного виховання.	54	24	12	-	12	-	30	55	5	3,5	-	1	-	50
1.1.	Предмет теорії і методики фізичного виховання дітей від народження до шести	8	4	2	-	2	-	4	8,5	0,5	0,5	-	-	-	8

	років.														
1.2.	Завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку.	10	4	2	-	2	-	6	10,5	0,5	0,5	-	-	-	10
1.3.	Засоби фізичного виховання дітей дошкільного віку.	8	4	2	-	2	-	4	9	1	0,5	-	0,5	-	8
1.4.	Загальні основи навчання і розвитку дітей дошкільного віку в процесі фізичного виховання.	8	4	2	-	2	-	4	9,5	1,5	1	-	0,5	-	8
1.5.	Фізичне виховання дітей раннього віку.	10	4	2	-	2	-	6	9	1,5	1	-	-	-	8
1.6.	Розвиток фізичних якостей у дітей дошкільного віку.	10	4	2	-	2	-	6	8	-	-	-	-	-	8
II.	Особливості методики використання засобів фізичного виховання.	52	24	10	12	2	-	28	55	9	4	2	3	-	46
2.1.	Гімнастик	8	4	2	2	-	-	4	11,	3,5	1	2	0,5	-	8

	а у навчанні дітей фізичним вправам.								5						
2.2.	Зміст і методика навчання основних рухів дітей дошкільного віку.	14	8	2	6	-	-	6	13,5	1,5	1	-	0,5	-	12
2.3.	Рухливі ігри.	10	4	2	-	2	-	6	12	2	1	-	1	-	10
2.4.	Ігри з елементами спорту.	10	4	2	2	-	-	6	9	1	0,5	-	0,5	-	8
2.5.	Вправи спортивного характеру.	10	4	2	2	-	-	6	9	1	0,5	-	0,5	-	8
ІІІ.	Основні форми роботи з фізичного виховання у закладах дошкільної освіти.	74	30	10	2	6	6	44	71	8,5	3,5	3	2,5	-	62
3.1.	Фізкультурно-оздоровчі заходи в розпорядку дня.	10	4	2	-	2	-	6	10,5	3	1	1	0,5	-	8
3.2.	Заняття з фізичної культури – основна форма роботи з фізичного виховання	16	4	2	2	2	-	8	14,5	3	1	1	0,5	-	12

	в умовах закладу дошкільної освіти.														
3.3.	Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку в повсякденному житті.	12	2	2	-	2	-	8	10,5	2	1	1	0,5	-	8
3.4.	Планування та облік роботи з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти.	8	3	2	-	-	-	6	9	0,5	0,5	-	0,5	-	8
3.5.	Створення умов для фізичного виховання дітей в закладі дошкільної освіти.	10	2	2	-	-	2	6	8	-	-	-	-	-	8
3.6.	Організація та керівництво системою фізичного виховання в ЗДО.	8	2	-	-	-	2	6	8.5	-	-	-	0,5	-	8
3.7.	Фізичне виховання дітей в сім'ї.	10	2	-	-	-	2	8	10	-	-	-	-	-	10
	Всього годин	180	74	34	14	20	6	106	180	22	10	6	6	-	158

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Модуль I. *Загальні основи теорії та методики фізичного виховання.*

Тема 1.1. *Предмет теорії і методики фізичного виховання дітей від народження до шести років.*

Предмет та основні завдання курсу. Характеристика основних понять. Зв'язок теорії фізичного виховання з іншими науковими дисциплінами. Природничо-наукові основи курсу. Основні методи наукових досліджень в галузі фізичного виховання.

Етапи розвитку теорії та методики фізичного виховання. Характеристика системи тіловиховання в Запорізькій Січі. Актуальні проблеми фізичного виховання дітей дошкільного віку в працях педагогів минулого (Я.А.Коменський, Й.Г.Песталоцці, Ж.Ж.Руссо, П.Ф.Лесгафт, Є.А.Аркін, К.Д.Ушинський, С.Ф.Русова, В.О.Сухомлинський).

Основні джерела розвитку теорії та методики фізичного виховання. Сучасні проблеми теорії фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Тема 1.2. *Завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку.*

Мета фізичного виховання дітей дошкільного віку. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку. Комплексний підхід у реалізації завдань з фізичного виховання.

Зміст фізичного виховання у Базовому компоненті дошкільної освіти: рухова, здоров'язберезувальна та спортивно-ігрова компетентності. Роль закладів дошкільної освіти у вирішенні завдань з фізичного виховання та оздоровлення дітей.

Тема 1.3. *Засоби фізичного виховання дітей дошкільного віку.*

Характеристика засобів фізичного виховання дошкільнят: сили природи (сонце, повітря і вода); гігієнічні фактори (розпорядок процесів життєдіяльності, харчування, особиста та громадська гігієна); фізичні вправи (масаж, рефлекторні вправи, пасивні, пасивно-активні та активні фізичні вправи). Характеристика фізичних вправ: поняття про зміст, структуру і техніку

фізичних вправ, просторова характеристика, просторово-часова та часова характеристика. Класифікація фізичних вправ. Вимоги до вибору фізичних вправ.

Тема 1.4. Загальні основи навчання і розвитку дітей дошкільного віку в процесі фізичного виховання.

Етапи навчання дітей руховим діям: початкове розучування рухової дії, поглиблене розучування, закріплення та удосконалення рухових дій. Поняття про рухові вміння та навички, умови їх формування. Закономірності формування рухових навичок (взаємодія, фазовість, хвилеподібність, вроджений автоматизм). Взаємозв'язок формування рухових навичок та розвитку фізичних якостей: швидкості, спритності, витривалості, сили, гнучкості, окоміру у дітей дошкільного віку. Особливості добірки фізичних вправ для розвитку фізичних якостей.

Єдність навчання, виховання та розвитку дітей в процесі фізичного виховання. Специфіка реалізації принципів навчання у фізичному вихованні. Методи і прийоми навчання фізичним вправам. Співвідношення дидактичних методів та прийомів навчання на різних етапах навчання дошкільників руховим діям.

Закономірності розвитку дитячого організму: інтенсивність фізичного розвитку; висока пластичність та чутливість по відношенню до подразників зовнішнього середовища; напруженість процесів обміну речовин; тісна взаємодія фізичного та психічного розвитку дітей. Характеристика особливостей розвитку та удосконалення функцій органів та систем дитячого організму в процесі виконання фізичних вправ.

Тема 1.5. Фізичне виховання дітей раннього віку.

Особливості розвитку моторики дітей раннього віку. Завдання фізичного виховання дітей 1-го, 2-го та 3-го років життя. Особливості застосування засобів фізичного виховання в роботі з дітьми раннього віку. Характеристика форм роботи з фізичного виховання та методика їх проведення.

Тема 1.6. Розвиток фізичних якостей у дітей дошкільного віку.

Поняття про фізичні якості (швидкість, спритність, сила, гнучкість, витривалість, рівновага, окомір). Взаємозв'язок фізичних якостей та специфіка розвитку у дітей дошкільного віку.

Методика визначення фізичних якостей.

Засоби для розвитку фізичних якостей.

Модуль II. *Особливості методики використання засобів фізичного виховання.*

Тема 2.1. *Гімнастика у навчанні дітей фізичним вправам.*

Гімнастика як засіб фізичного виховання. Види гімнастики: загальнорозвивальні види (гігієнічна, корегувальна, основна гімнастика), гімнастика зі спортивною спрямованістю (акробатика, художня гімнастика, спортивна гімнастика), спеціально-прикладні види (виробнича гімнастика, гімнастика з професійною спрямованістю та лікувальна гімнастика). Особливості використання загальнорозвивальних видів гімнастики у закладі дошкільної освіти. Зміст та методика навчання дітей різних вікових груп вправам з шикування та перешікування, загальнорозвивальним та танцювальним вправам.

Порівняльний аналіз комплексних та парціальних програм навчання та виховання дітей дошкільного віку.

Тема 2.2. *Зміст і методика навчання основних рухів дітей дошкільного віку.*

Види основних рухів та їх характеристика (ходьба, біг, лазіння, стрибки, метання, вправи у рівновазі). Техніка виконання основних рухів. Методика навчання дітей основним рухам, послідовність добірки фізичних вправ для формування у дітей різних вікових груп рухових умінь та навичок з основних рухів. Використання підготовчих та допоміжних вправ. Прийоми страхування та попередження травматизму. Аналіз змісту програм з формування рухових навичок дітей дошкільного віку. Ускладнення засобів різних вікових групах у відповідності до вікових можливостей дітей та завдань рухової підготовленості.

Тема 2.3. *Рухливі ігри.*

Характеристика рухливої гри як засобу та методу фізичного виховання дітей. Поняття про рухливу гру, її структура. Класифікація рухливих ігор, основні види ігор. Значення рухливих ігор для всебічного розвитку дитини дошкільного віку. Видатні педагоги про роль рухливої гри.

Вибір рухливих ігор для дітей дошкільного віку. Ускладнення та варіативність рухливих ігор. Підготовка вихователя та підготовка дітей до рухливої гри. Організація та керівництво рухливою грою: пояснення змісту та правил гри; прийоми розподілу ролей у грі; регулювання фізичного навантаження; підведення підсумків та оцінка діяльності дітей. Методика проведення рухливих ігор у різних вікових групах.

Українські народні рухливі ігри як дієвий засіб всебічного розвитку дітей дошкільного віку в умовах національного відродження. Види ігор та їх характеристика. Особливості методики проведення українських народних рухливих ігор. Використання малих фольклорних жанрів при проведенні народних рухливих ігор: заклички до сил природи та до дітей, зговірки, лічилки, мирилки, мовчанки, прислів'я та приказки. Ознайомлення дітей з народними атрибутами до ігор.

Тема 2.4. *Ігри з елементами спорту.*

Вплив ігор з елементами спорту на зміцнення здоров'я, підвищення рівня рухової підготовленості та розвиток фізичних якостей. Сучасні підходи до формування у дітей спортивно-ігрової компетентності. Характеристика доступних дітям дошкільного віку ігор з елементами спорту.

Етапи навчання дітей старшого дошкільного віку навичок спортивних ігор. Методика навчання дітей іграм спортивного характеру. Обладнання та інвентар. Техніка, правила та тактика ігор спортивного характеру. Дозування навантажень. Правила поведінки дітей та попередження травматизму.

Тема 2.5. *Вправи спортивного характеру.*

Комплексний вплив вправ спортивного характеру на всебічний розвиток дітей. Види спортивних вправ. Правила вибору вправ спортивного характеру.

Поетапність ознайомлення дітей дошкільного віку з вправами спортивного характеру (підготовчий період, допоміжний та основний). Особливості методики розучування вправ спортивного характеру. Правила поведінки дітей та попередження травматизму.

Модуль III. *Основні форми роботи з фізичного виховання у закладах дошкільної освіти.*

Тема 3.1. Фізкультурно-оздоровчі заходи в розпорядку дня.

Види фізкультурно-оздоровчих заходів. Правила добору фізичних вправ для ранкової гімнастики. Особливості складання комплексу ранкової гімнастики для дітей різних вікових груп. Зміст та структура ранкової гімнастики. Методика проведення ранкової гімнастики в різних вікових групах.

Структура гігієнічної гімнастики з елементами корекції, особливості проведення в різних вікових групах.

Обґрунтування необхідності проведення малих форм активного відпочинку. Варіанти проведення фізкультхвилинок та фізкультпауз.

Тема 3.2. Заняття з фізичної культури – основна форма роботи з фізичного виховання в умовах закладу дошкільної освіти.

Типи занять. Обґрунтування типового плану побудови занять з фізичної культури. Способи організації дітей. Шляхи регулювання фізичних, емоційних та психічних навантажень на заняттях. Методика проведення занять з фізичної культури в різних вікових групах, у змішаних групах.

Значення занять з фізичної культури на повітрі. Особливості організації та варіанти проведення занять на повітрі. Зміст занять з фізичної культури на повітрі в різні пори року.

Тема 3.3. Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку в повсякденному житті.

Поняття «рухова активність». Види рухової активності: цілеспрямована та довільна. Якісна та кількісна характеристика рухової активності дітей. Дослідження проблеми рухової активності. Поняття про активний та пасивний руховий режим. Характеристика різних форм роботи з фізичного виховання в

повсякденному житті: прогулянки-походи за межі закладу дошкільної освіти; фізкультурні розваги та свята; дні здоров'я; самостійна рухова діяльність, індивідуальна робота з дітьми, рухливі ігри, канікули.

Тема 3.4. Планування та облік роботи з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти.

Значення планування та обліку роботи в ЗДО. Основні вимоги до планування. Реалізація дидактичних принципів при розподілі програмового матеріалу у перспективному плані. Оперативне планування. Облік роботи з фізичного виховання (попередній, поточний, рубіжний).

Тема 3.5. Створення умов для фізичного виховання дітей в закладі дошкільної освіти.

Характеристика умов фізичного виховання. Фізкультурне обладнання групової кімнати. Обладнання фізкультурної зали та спортивного майданчику. Вимоги до фізкультурного обладнання.

Перелік обов'язкового фізкультурного обладнання (аналіз нормативних документів).

Тема 3.6. Організація та керівництво системою фізичного виховання в ЗДО.

Функціональні обов'язки директора, методиста, медичного працівника, вихователя, інструктора з фізичного виховання, музичного керівника. Проведення медико-педагогічного контролю за системою фізичного виховання. Види контролю за системою фізичного виховання в ЗДО. Методика діагностики рухової підготовленості та стану здоров'я дітей дошкільного віку. Методика визначення рівня фізичного навантаження на дітей в процесі виконання рухових дій. Метод пульсометрії, хронометрії.

Тема 3.7. Фізичне виховання дітей в сім'ї.

Роль сім'ї у забезпеченні сприятливих умов для фізичного розвитку дітей. Орієнтовний розпорядок дня. Єдність підходів у дотримання розпорядку дня дитини у закладі дошкільної освіти та вдома.

Рекомендації для батьків щодо раціонального харчування, дотримання сну, загартування дитини вдома.

Шляхи залучення батьків до співпраці у вирішенні завдань фізкультурно-оздоровчого спрямування. Інноваційні технології як засіб оптимізації спільної фізкультурно-оздоровчої роботи ЗДО і сім'ї.

Особливості організації фізичного виховання дітей в умовах сім'ї. Форми фізичного виховання в сім'ї.

IV. Засоби діагностики успішності навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

- методи письмового контролю: модульне письмове тестування; реферат, самостійні письмові роботи.

- методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

- Методи навчання за допомогою взаємодії слухача з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача і студентів (самонавчання). Для розвитку цих методів характерний мультимедійний підхід, коли за допомогою різноманітних засобів створюються освітні ресурси: друковані, аудіо-, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж.

- Методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем чи одного студента з іншим студентом (навчання «один у одного»). Ці методи реалізуються в дистанційній освіті в основному за допомогою таких технологій, як телефон, звичайна та електронна пошти; методи, в основі яких лежить

надання студентам навчального матеріалу викладачем чи експертом, при якому студенти не відіграють активної ролі у комунікації (навчання «один до багатьох»).

- Методи, для яких характерна активна взаємодія між всіма учасниками освітнього процесу (навчання «багато до багатьох»).

Дистанційне навчання здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, має наступні форми поточного контролю:

Система Moodle - це платформа, на якій розміщені навчальні матеріали, реалізовується спілкування «студент-студент», «студент-викладач», контролюються знання студентів, але й здійснювати управління освітнім процесом.

Google Meet - проведення дистанційних конференцій, лекційних, семінарських та лабораторних занять, інших форм навчальних занять, проведених за допомогою засобів телекомунікації і інших можливостей «Всесвітньої павутини».

Кожний модуль включає бали за опрацювання лекцій, практичних і семінарських занять, виконання самостійної роботи, модульної контрольної роботи.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Екзамен – 40 балів.

Поточна успішність – 60 балів.

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Богініч О. Л., Бабачук Ю.М. Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей дошкільного віку / О.Л. Богініч, Ю.М. Бабачук. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 224 с.

2. Богініч О.Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри. Київ, 2001. 140 с.
3. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2019. 428 с.
4. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження / Упор. : О.Г. Косенчук, І.М. Новик, О.А. Венгеловська, Л.В. Куземко. Харків : Ранок, 2021. 240 с.
5. Загородня Л.П., Титаренко С.А., Барсуковська Г.П. Фізичне виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2018. 272 с.
6. Лохвицька Л.В., Андрющенко Т.К. До здоров'я дітей – через освіту дорослих: Технологія взаємодії дошкільних навчальних закладів з родинами. Тернопіль : Мандрівець, 2012. 176 с.
7. Лохвицька Л. В. Програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати» / Л. В. Лохвицька. Тернопіль : Мандрівець, 2019. 120 с.
8. Методичні рекомендації до БКДО (державного стандарту дошкільної освіти) 2021 рік. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/605/0be/86b/6050be86b4f68482865820.pdf>
9. Настільний теніс. Програма і методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку грі у настільний теніс /Авраменко О.М., Дроздюк В.І., Коваленко Г.М., Якименко Н. Суми : НІКО, 2019. 80 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKeGFYzI4RmpodUk/view?usp=sharing>
- 10.Шкіряний м'яч. Програма і методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку гри у футбол /Дяконова Н.С., Дроздюк В.І., Коваленко Г.М., Якименко Н.І. Суми : НІКО, 2019. 44 с. URL:

<https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKeGFEYzI4RmpodUk/view?usp=sharing>

Допоміжні

1. Беленька Г.В., Богініч О.Л., Машовець М.А. Здоров'я дитини від – родини. Київ : СПД Богданова А.М., 2006. 220 с.
2. Богініч О.Л., Левінець Н.В., Лохвицька Л.В., Сварковська Л.А Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку : навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2013. 128 с.
3. Вільчковський Е.С. Інтеграція рухів і музики у фізичному розвитку дітей старшого дошкільного віку навч.-метод. посіб. / Е.С. Вільчковський, Н.Ф. Денисенко, Ю.М. Шевченко. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 144 с.
4. Вільчковський Е.С. Організація рухового режиму дітей в дошкільних навчальних закладах : навч.-метод. посіб. /Е.С. Вільчковський, Н.Ф. Денисенко. Тернопіль : Мандрівець, 2008. 246 с.
5. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Фізичне виховання дітей у дошкільному закладі. Суми : Мрія ЛТД, 2001.
6. Коваленко Ю., Соколова О., Польський С., Лимаренко Н. Оздоровчі системи як складова фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. пр.* Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. Вип. 10 (155). С.80-84.
7. Левінець Н. Рухова і здоров'язбережувальна компетентність дитини. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти. *Дошкільне виховання.* 2021. № 8. С.7-8.
8. Левінець Н.В. Зростаємо здоровими: зошит із формування здоров'язбережувальної компетенції у дітей старшого дошкільного віку / Н.В. Левінець, С.Г. Долгаль, Н.А. Красікова. Київ : Генеза, 2022. 32 с.+ 1 дод. (16 с.).

9. Левінець Н.В. Оптимальний руховий режим в закладі дошкільної освіти / *Палітра педагога*. № 1. 2019. С. 3-6.
10. Левінець Н.В. Пас, гол, шах і мат – навчаємо дітей грати у спортивні ігри / *Вихователь-методист*. №5. 2021. С.13-15.
11. Левінець Н.В. Почніть загартовувати дитину влітку / *Вихователь-методист*. №6. 2019. С.34-36.
12. Левінець Н.В. Предметно-розвивальне середовище як умова формування у дітей старшого дошкільного віку здоров'язберезувальної компетентності / *Матеріали третього міжнародного симпозиуму «Освіта і здоров'я підрастаючого покоління»*: Зб. наук. пр в 2-х частинах / За ред. Страшка С.В. Вип. 3. Ч. 1. К.: Алатон, 2021. С.224-226.
13. Левінець Н.В. Рухова діяльність – основа формування рухової компетентності дітей дошкільного віку / *Педагогічні науки та освіта* : зб. наук. пр. Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Вип. XXXVI–XXXVII. Запоріжжя :СТАТУС, 2021. С. 157–164.
14. Левінець Н.В. Фізичне виховання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі / *Особистість у просторі виховних інновацій* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України. – Івано-Франківськ : НАІР, 2018. С.200-205.
15. Пасічник В.М., Пітин М.П., Згоба В.Л. Сучасні технології з елементами видів спорту у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Вип. 10 (80). 2017. С.88-93. URL : [irbis-nbuv.gov.ua> cgi-bin > irbis_nbuv > cgiirbis_64](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64)
16. Рабченюк С.В. Особливості фізичного виховання дітей дошкільного віку / *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 15 : *Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наук. пр. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. Вип. 5(113). С.139-143.

- 17.Семенова Н.І. Формування здорової особистості дитини старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї : монографія. Луцьк : Твердиня, 2018. 256 с.
- 18.Середовище, що належить дітям : poradnik для педагогів закладів дошкільної освіти /За заг. ред. Засенка В.В. Київ, 2019. 68 с.
- 19.Українські народні рухливі ігри в дошкільному навчальному закладі. навч. посіб. /Укл. : Матвієнко С.І., Заплішний І.І. Ніжин : НДУ імені М. Гоголя, 2017. 152 с.
- 20.Шрамченко О., Рибалко П. Фізкультурно-оздоровча робота в закладах дошкільної освіти: практичні поради / *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 7 (81). URL: <https://pedscience.sspu.sumy.ua/wp-content/uploads/2019/01/17.pdf>